

Programación Docente de Instrumento Gaita I-VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA** Instrumento Gaita I-VIII

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO /A	Rebeca Carrera
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	7,5	7,5	9	9	9	9	10	11	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	REBECA CARRERA ARGIBAY				rebecacarrera@edu.xunta.es				VER CADRO DE TITORÍAS	
	LORENA FREIJEIRO ALONSO				lorenafreixeiro@hotmail.com				VER CADRO DE TITORÍAS	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Práctica instrumental principal, encamiñada á formación como músico instrumentista. Coñecemento progresivo de todas as posibilidades do instrumento, tanto a nivel técnico, expresivo e de repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	1, 3, 6, 13, 15, 16, 17
XERAIS	2, 3, 6, 8, 9, 11
ESPECÍFICAS	1, 2, 4, 5, 7, 10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Perfeccionar as capacidades artísticas, musicais e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio máis representativo do instrumento.	TODAS
Coñecer as características morfolóxicas e acústicas propias do instrumento, indispensable para a optimización de recursos do mesmo.	TODAS
Coñecer o patrimonio musical tradicional da nosa cultura e achegamento ás doutros pobos que teñan gaita como instrumento fundamental. Compoñer coas regras básicas dos ritmos tradicionais como método para coñecerlos en profundidade.	TODAS
Mostrar independencia progresiva para resolver problemas, xa sexan técnicos ou musicais. Ter métodos de traballo que posibiliten a resolución de pasaxes complexas.	TODAS
Repentizar con soltura calquera fragmento adecuado ao nivel.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I REPERTORIO TRADICIONAL	1.1 Patrimonio musical: música tradicional (cancioneiros e tradición oral). 1.2 Formas musicais e as súas particularidades na música tradicional. Traballo das obras seleccionadas no cuadrimestre analizando formalmente cada unha e establecendo o fraseo como base da interpretación. 1.3 Traballo de repertorio con ornamentación dada, adecuada a este nivel. 1.4 Práctica da afinación, compensación e tempero sobre repertorio específico, prestando especial atención ó empaste entre ronco e punteiro. 1.5 Adestramento permanente e progresivo da memoria. 1.6 Conciencia dos diferentes usos que tivo a gaita ó longo da súa historia. 1.7 Valoración e conciencia da importancia da gaita e do seu patrimonio musical na cultura galega como aporte á cultura universal. 1.8 Valoración da ornamentación como elemento musical e non como elemento exclusivamente técnico.	5
II REPERTORIO DE AUTOR	2.1 Patrimonio musical: música de autor. 2.2 Formas musicais e as súas particularidades na música de autor. Traballo das obras analizando formalmente cada unha e establecendo o fraseo como base da interpretación. 2.3 Práctica da afinación, compensación e tempero sobre repertorio específico, prestando especial atención ó empaste entre ronco e punteiro. 2.4 Adestramento permanente e progresivo da memoria. 2.5 Valoración da evolución ó longo do século XX e XXI da interpretación da música para gaita. 2.6 Valoración da ornamentación como elemento musical e non como elemento exclusivamente técnico.	8
III TÉCNICA	3.1 Morfoloxía, funcionamento, e mantemento do instrumento. Materiais e proceso constructivo. 3.2 Métodos de escrita para gaita. Sistema do/re. 3.3 Diferentes tipos de ornamentación: colocación, nomenclatura e representación na partitura. 3.4 Afinación e tempero. 3.5 Iniciación á segunda oitava no instrumento. 3.6 Traballo da ornamentación mediante exercicios específicos a cada unha delas (rebote, adorno, picado dobre, batemento...) 3.7 Práctica da repentización de obras de progresiva dificultade. 3.8 Emprego de diferentes dixitacións en base ás pasaxes a interpretar. Posicións abertas / pechadas para a solución de pasaxes complexas. 3.9 Requiteo.	5

	Resolución ós problemas que plantexa o seu uso. 3.10 Adestramento permanente e progresivo da memoria.	
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases/audicións	19	19	19	19	19	19	19	19	
Non presenciais	Traballo persoal	206	206	251	251	251	251	281	311	
Total de horas cuatrimestrais		225	225	270	270	270	270	300	330	

6. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo de aula	O profesor elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendimento de cada alumno.	40%	TODAS
Audicións	Faranse dúas audicións públicas por cuatrimestre. En cada audición o alumnado deberá tocar de memoria 4 obras do programa proposto: dúas serán elixidas por el mesmo, outra elixirá o profesor e outra será a sorteo.	40%	TODAS
Exames	O alumnado deberá presentar os estudos correspondentes a este cuatrimestre, dos que tocará como mínimo un de memoria elixido por el mesmo. Tamén terá que repentizar un fragmento proposto adecuado a este nivel	15%	TODAS
Participación en actividades	Valorarase tamén a participación activa en actividades complementarias organizadas polo centro tanto dentro coma fóra do mesmo: concertos didácticos, participación en cursos, conmemoracións, funcións escénicas, etc.	5%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará como mínimo 8 obras das que 4 serán interpretadas de memoria, e en canto aos estudos tocará como mínimo un de memoria elixido por el mesmo. Tamén terá que repentizar un fragmento proposto adecuado a cada nivel.	100%	TODAS

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará como mínimo 8 obras das que 4 serán interpretadas de memoria, e en canto aos estudos tocará como mínimo un de memoria elixido por el mesmo. Tamén terá que repentizar un fragmento proposto adecuado a cada nivel.	100%	TODAS

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

CALLE, José Luis. Aires da terra. La poesía musical de Galicia. Madrid, 1999
 CAMPOS, E. Luces do Atlántico. Viaxe ritual por 3 faros galegos. Cadernos de Gaita nº 2
 COSTA, Iván. Tocatas varias. (Cadernos de Gaita, nº 13)
 GONZÁLEZ RODRÍGUEZ, P. Nove canções do Mimo morto e umha cançom de amor. Cad. Gaita nº 6.
 INZENGA CASTELLANOS, José. Cantos y bailes populares de España. Madrid, 1888.
 LAMAS, Pedro. Luvas Verdes: Fandango desesperado. Cadernos de Gaita nº 14

MARTÍNEZ TORNER, E. e BAL Y GAY, J. Cancionero Gallego. F. P. Barrié de la Maza, 2007 (facsimil da edición de 1973)
PÉREZ LORENZO, M. Moxenas, a memoria do son. Vida e obra dun gaitero. Ed. Cumio. Vigo, 2004.
SAMPEDRO Y FOLGAR, Casto e FILGUEIRA VALVERDE, José. Cancionero musical de Galicia. Fundación Pedro Barrié de la Maza. A Coruña, 1982 (facsimil da ed. 1942).
SOUTELO, Rudesindo. Borobó e Manuel María. Edita Arte Tripharia. Madrid, 1999.
VAAMONDE MANTEIGA, Xesús. Solo de Gaita. Ed. Cumio. Vigo, 2000.
VAAMONDE MANTEIGA, Xesús. Intervalos cromáticos. (Cadernos de Gaita nº 12)
VARIOS. Doce polainas enteiras. Edicións do Cumio. Vigo, 1998.
VARIOS. De pano sedán. Edicións do Cumio. Vigo, 2003.

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

AIRES DA TERRA. VR0101 de A Tiracolo. Ed. Ouvirmos. 2004. (copia do orixinal de 1904 gravado en París) BUDIÑO, Xosé Manuel. Paralaia. BL596. Ed. Bolobolo. 1997.
CARPINTERO, P. Os sons esquencidos. G21103 de Os nosos Gaiteros. Ed. Cumio. Vigo, 1999. COSTA, Iván. Ávrego. CD51179. Ed. Cumio. Vigo, 2006.
DOPAZO, M. Crónicas porteñas. Col. A Tiracolo. Ouvirmos. 2005 (copia do orixinal de 78 r.p.m.)
GAITEIROS DE SOUTELO. Terra de Montes. VR0108 de A tiracolo. Ouvirmos. 2004 (copia do orixinal de 1928 gravado en Ourense).
LUVAS VERDES. Fandango desesperado. NGD05002. A Coruña, 2005.
MARENTES, J. O gaitero de Santa Xuliana. G21145 de Os nosos Gaiteros. Ed. Cumio. Vigo, 2004.
VAAMONDE, Pepe GRUPO. Onde nace o vento. FAL121. Ed. Falcatruada. Lugo, 2005.
VIQUEIRA, M. O Gaitero de Vilaverde. G21189 de Os nosos Gaiteros. Ed. Cumio, 2006.

9. Observacións

Adxúntase a esta programación o programa proposto para cada cuadrimestre. As obras e estudos correspondentes a cada curso son unha proposta, que poderá sufrir modificacións sempre consensuadas entre alumno e profesor, atendendo ás necesidades e adecuación a cada situación.

Anexos			
PROGRAMA PROPOSTO POR CUADRIMESTRE			
CUADR.	REPERTORIO TRADICIONAL	REPERTORIO AUTOR	TÉCNICA
I	Xota de Riomao Fandango de Poio Xota de Pontevedra (CS 349) Xota nº200 do C. de Torner e Bal y Gay Repertorio de José Marentes Obra de libre elección	Blanca o negra - Ricardo Courtier Bolboreta - Pedro Lamas Xota de Peinador - Xaime Estévez Para Nós - Manuel Villanueva Dúas Flores - Pedro Lamas Canto de Pena – Milo Romero	Escala cromática (1ª parte) - Rebeca Carrera Mecánica de Saltos nº1 – Ernesto Campos Iniciación ao toque pechado – Rebeca Carrera Xota de Xosé - Versión Xaquín Xesteira Lectura á vista
II	Alalá ou cantar do C.Casto Sampedro Repertorio de Manuel Dopazo Muiñeira da Fonsagrada (p) - J. da Leghúa Xota Lucense - Emilio Fernández Obra de libre elección	O brumeigho - Edelmiro Fernández Jotón Club - Nacho Muñoz Caribeña - Pedro Lamas Jotabé - Susana Seivane Aforamento dunha ghotá... - Óscar Miranda Fandango desesperado - Pedro Lamas Ardora – X. M. Budiño	Escala cromática (2ª parte) Mecánica de Saltos nº2 – Ernesto Campos Estudo do staccato nº1 - Rebeca Carrera Estudo sobre "tripling" nº1 e nº2 – R. Carrera Repentización e transporte
III	Xota de Arzúa (pechado) Alalá ou cantar - D. Schubarth Repertorio de Manuel Viqueira Muiñeira de Ramón da Chiculateira (p) Obra de libre elección	Ragpatatime - Pedro Lamas Xota sonámbula para Laura - David Bellas Crema de Whisky - Ernesto Campos Outra máis - Daniel Bellón Saltareira - Pepe Vaamonde Valse de Cecebre - Pedro Lamas Capricho de gaita – Agustín Sánchez (+piano)	Mecánica de Saltos nº3 - Ernesto Campos Estudo sobre o silencio - varios manuais Estudo do Staccato nº2 - Rebeca Carrera Estudo cuartás – Suso Vaamonde (cad. nº12) Repentización e transporte
IV	Alalá ou cantar - Torner e Bal y Gay Danza Espadas nº367. - Casto Sampedro Repertorio de Florencio dos Vilares Jota de Sergio da Fonsagrada (pechado) Repertorio de Darío Díaz Obra de libre elección	Priegueira - Ernesto Campos Reflexos de Ourora – Pedro Lamas Alghún día - Daniel Bellón Caninqueda - Pepe Vaamonde Samesugas - Anxo Pintos O bicho que furaba na cenoria - Pedro Lamas	Mecánica de Saltos nº 4 - Ernesto Campos Estudo sobre o silencio - varios manuais Pasodobre Morellano - versión Rebeca Carrera Ornamentación tradicional - varios manuais Estudo quintas - Suso Vaamonde (caderno nº12) Repentización e transporte
V	Alalá do repertorio do coro Aires da terra Repertorio de Clemente Díaz Xota e muiñeira de Francisco Paradela (p) Xota de Forcarei Jota de Remis – Tradicional Asturias Obra de libre elección	Percorrendo Vieiros – E. Campos (+piano) Acuarela de Combarro - Ernesto Campos Canto de Pena - Milo Romero Lucecú - Pedro Lamas Memorias dun Rabizas - Pedro Lamas Muiñeira para Devigo - Ernesto Campos	Mecánica de saltos nº5 - Ernesto Campos Escala por tonos - Rebeca Carrera Escalas por terceiras - Rebeca Carrera Progresións - Suso Vaamonde (caderno nº12) Repentización e transporte
VI	Alalá do repertorio do coro Cantigas e Agarimos Ratchanitsa - Tradicional Bulgaria Jota chaconeada - Julio Prada Repertorio de Ricardo Portela Muiñeira I (p) - José Fernández Canosa Obra de libre elección	Press for time - Gordon Duncan Ghotá da mosca - Ernesto Campos Olhos de auga - Paulo González Xota para uns seisantes - Juan Barcón Cançom da vergonha - Paulo González De volta e media - Alberto Coya	Mecánica de saltos nº6 - Ernesto Campos Escalas maiores pasando por todos os tonos Escala cromática Intervalos - Suso Vaamonde (Caderno nº12) Lectura e transporte á vista
VII	Alalá do repertorio do coro De Ruada Repertorio da Limia (varios gaiteiros) Jota aragonesa (p) de José Rguez. Santalla Jota aragonesa de César Fernández Obra de libre elección	Utopía - Pablo Devigo Matamá girl - David Bellas Río de Anxo - X. Romero / Daniel Bellón Fandango da Augamariña - O viosbardo Rojo (dor) - David Durán Luces do Atlántico – E. Campos (+ piano) H2O – David Bellas (+piano)	Mecánica de saltos nº7 - Ernesto Campos Escala dórica - Rebeca Carrera Escalas menores pasando por todos os tonos Balcánico (estudo nº1) – Carlos Núñez Repentización e transporte
VIII	Alalá ou cantar do cancionero de Daniel Glez. Repertorio de Manuel López "O Poso" Xota vella de Visantofña (p) - APOI mus285 Xota de Emilio Fernández Obra de libre elección	Hiperactivo de Carril - David Bellas Cançom para un amante abandonado- P. Glez. Variacións sobre a xota do Marreco – D. Bellas Ironia - Pablo Devigo Postludio Indigestar – P. López Torneiro Bría - Pablo Devigo (+ piano) Dúas Olladas - S. Vaamonde/F. Briones (+ piano)	Mecánica de saltos nº1-7 - Ernesto Campos Caderno de gaita nº22 Clásicos con gaita e piano O gaitero técnico - Juan Luna Estudo sobre trinos – S. Vaamonde (cad. nº12) Desafío (estudo nº4) - Carlos Núñez Repentización e transporte